

Informationsetik og ophavsret i en digital tidsalder

En globaliseringsteoretisk analyse af kontroversen om ACTA, SOPA og PIPA

Bachelor-projekt maj 2012

Af Morten Ogstrup Nielsen

Vejleder: Henrik Jochumsen

Antal ord: 11.981

Abstract

Inspired by the massive media coverage of and the numerous protests against the international treaty ACTA and the proposed U.S. bills SOPA and PIPA in early 2012, this paper seeks to evaluate why these legislations give rise to such controversy. It does so by identifying and analyzing the societal circumstances and the respective parties of the conflict, in order to acquire a more exact understanding of the crucial points of the controversy, which are then subject to further analysis and discussion. It is concluded that ACTA, SOPA and PIPA provokes strong reactions due to their interference with basic democratic freedoms on the internet, and by complicating the copyright legislation, which already seems to be out of tune with the way culture is produced and consumed in a digital age. Furthermore they do so with a relatively narrow commercial interest, rather than in serving society as a whole, which only adds to the controversy.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4
2. Problemformulering	6
3. Metode	6
4. Pirater i farvandet	9
4.1 Tilspidsning af en konflikt: Fra kirurgisk til nuklear	11
4.1.1 <i>Reaktioner</i>	11
5. Paradokser ved globaliseringen	12
5.1 Kulturel homogenisering og kulturel differentiering	13
5.2 Ulighedsforøgelse og demokratisering	15
5.3 Demokratisering af kulturen og kulturelt demokrati	17
6. En broget flok: Politiske pirater og digitale stammefolk	18
6.1 Den anden supermagt	19
6.2 En kulturel supermagt	21
6.3 De digitalt indfødte	23
6.3.1 <i>Derfor skaber unge</i>	23
7. En hierarkisk orden: Kunstnere, udgivere, interesseorganisationer og politikere .	25
7.1 "We're fighting our own terrorist war"	26
7.2 En industri i krise	27
7.3 Traktaten og lovpakkerne: ACTA, SOPA og PIPA.....	28
7.3.1 <i>Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA)</i>	28
7.3.2 <i>Stop Online Piracy Act (SOPA) og PROTECT IP Act (PIPA)</i>	29
8. Konfliktens kardinalpunkter	30
8.1 Censur af demokratisk teknologi	31
8.1.1 <i>En innovationsbremse</i>	32
8.2 Den egentlige trussel.....	33
8.2.1 <i>Lobbyisme for et kulturelt monopol</i>	35
8.4 Unges mediebrug vs. gældende ophavsret.....	35
9. Konklusion	37
10. Perspektiver	39
11. Referencer	41

1. Indledning

D. 25. februar i år deltog jeg i en demonstration der, med start på Israels plads, vandrede mod Christianborg, bærende skilte med påskriften STOP ACTA. Jeg havde forinden sporadisk fulgt polemikken om ACTA i nyhederne, og gennem sociale medier opbygget en forståelse af, at folk jeg normalt identificerer mig med holdningsmæssigt, var enormt oprørte over denne traktat. Det kunne heller ikke undvige min opmærksomhed, at traktaten havde noget med internet og piratkopiering at gøre, og som udøvende musiker der selv bruger internettet til formidling af min musik, forekom det relevant nok at deltage i demonstrationen, uden helt at være bevidst om det eksakte problem med ACTA. Jeg havde forventet at demonstrationen ville bestå af et par hundrede nørdere iført The Pirate Bay T-shirts, samt nogle få selvudråbt progressive musikere der er deres udgivelsesformer og –principper bevidst. Jeg ejer ikke selv T-shirten, men ellers er der ikke meget der ville adskille mig fra nogen af ovenstående karikaturer. Jeg har downloadet så mange plader at jeg aldrig længere tænker over at jeg herigennem forbryder mig mod ophavsretten, men samtidig bruger jeg givetvis flere penge på musik end de fleste, og føler at jeg spytter noget tilbage i puljen med min egen musik, som jeg deler gratis på nettet under Creative Commons licensering. Jeg går ofte til 3 koncerter om ugen, og har igennem de seneste år arrangeret koncerter frivilligt for mange bands fra ind- og udland. Hvis nogen fortalte mig at jeg var med til at dræbe musikken, som retorikken hedder i en efterhånden gammel kampagne mod piratkopiering, ville jeg ærligt talt føle mig en anelse krænket. Men tilbage til demonstrationen; mine forventninger blev ikke indfriet. Min fornemmelse for forsamlingsstørrelser er ikke skarp, men jeg har efterfølgende kunne læse at omkring 15.000 deltog i demonstrationen, der også havde større diversitet end forventet. Min interesse blev skærpet, og ved efterfølgende læsning stødte jeg på ACTA's amerikanske søskende SOPA og PIPA, som har forårsaget mindst ligeså meget furore på den anden side af Atlanten, hvor mere end 100.000 hjemmesider deltog i en online-protest i januar, og genererede en nyhedshistorie der skulle blive ugens mest fulgte blandt amerikanere i aldersgruppen 18-29 år. (Moltke, 2012) Kulturindustrien, og hermed mener jeg *The Big Four*, Hollywood og tilsvarende størrelser i de andre

kreative industrier, repræsenteret igennem interesseorganisationer som IFPI, RIAA, MPAA m.fl., virkede anderledes begejstrede for ACTA, SOPA og PIPA, og jeg skulle også lære at det ikke er første gang at man på politisk niveau reagerer på bekymringer fra kulturindustrien. Den har tidligere følt sig truet af teknologiske landvindinger som kassettebåndet, VCR'en og CD-R'en, som henholdsvis blev besvaret af lovpakker ved navn AHRA og DMCA. AHRA (The Audio Home Recording Act) blev vedtaget i 1992 og DMCA (Digital Millennium Copyright Act) i 1998, og på hjemmesiden TED Talks, som indeholder videooptagelser med forelæsninger fra de årlige TED-konferencer (Technology, Entertainment, Design), forklarer professor ved New York University, Clay Shirky, i en forelæsning slet og ret kaldet *Why SOPA is a bad idea* (2012), at SOPA skal ses i forlængelse af disse tidligere *acts*, der ligeledes søgte at løse deres årtis ækvivalenter, til de problemer internettet forvolder kulturindustrien i dag. Shirky forklarer i dramatiske vendinger at hvor DMCA var et kirurgisk indgreb, er SOPA nukleart, og desuden meget værre. Til forskel fra AHRA og DMCA er SOPA og PIPA endnu ikke vedtaget, ACTA er endnu ikke underskrevet af samtlige EU-lande, og der lader hertil at være en kausal forbindelse til de kraftige reaktioner, som aftalerne har mødt blandt befolkningen. Men hvad er det ved ACTA, SOPA og PIPA der genererer den overvældende opmærksomhed, og hvordan har denne opmærksomhed influeret de politiske beslutningsprocesser? Det er nogen af de spørgsmål jeg vil søge at besvare med følgende opgave.

2. Problemformulering

Jeg vil redegøre for hvordan der igennem det seneste årti har fundet, og stadig finder, en konflikt sted, som opstår i spændingsfeltet mellem internettets muligheder for deling af viden og kultur, og gældende lovgivning om ophavsrettigheder. Jeg vil fremlægge en tese om at denne konflikt inden for det sidste års tid, er blevet tilspidset som resultat af, på den ene side en forøgelse i (ulovlig) fildeling, og på den anden side af traktaten ACTA, lovpakkerne SOPA og PIPA og de reaktioner de har fremprovokeret. Jeg vil herefter undersøge hvorfor disse giver anledning til denne kontrovers.

Det vil jeg gøre igennem en teoretisk redegørelse for karaktertræk, der kendetegner det samfund konflikten vokser ud af, og ved at identificere konfliktens interesser, samt analysere deres interesser og forudsætninger i konflikten. På baggrund af denne analyse vil jeg identificere og diskutere konfliktens kardinalpunkter. Jeg vil afslutningsvis søge at lægge et perspektiv på konflikten.

3. Metode

Forud for min analyse vil jeg på et empirisk grundlag af nyhedsdækningen af ACTA, SOPA og PIPA, begrunde min tese om konfliktens tilspidsning. Jeg vil herefter foretage min analyse af konflikten i tre trin der, har til formål at opbygge en tilstrækkelig forståelse af konflikten før den diskuteres. Disse tre trin omfatter:

- 1) En teoretisk redegørelse for karaktertræk i det samfund konflikten vokser ud af. Denne vil bygge på en række sociologiske teorier om hvad globaliseringen gør ved vores samfund, der præsenteres og holdes op mod hinanden, og derefter appliceres på relevante samtidige eksempler, med henblik på en udvælgelse af teorier, som jeg vil benytte i min videre analyse. Selvom teorierne i nogle tilfælde er modstridende, vil de ikke blive vurderet ud fra et sand/falsk kriterium, men opstilles som en række paradokser. Den sociologiske vinkel skal ses i lyset af det sociologiske perspektiv i problemstillinger, der i høj grad beskæftiger sig med de menneskelige implikationer og konsekvenser af ACTA,

SOPA og PIPA, og ikke fx et økonomisk perspektiv, der ville kalde på mere økonomisk globaliseringsteori.

- 2) En identifikation af konfliktens interessenter, og en analyse af deres forudsætninger for, og interesser i, konflikten. Her vil to afsnit dedikeres til henholdsvis de grupperinger jeg refererer til som et *sammensat segment af internetbrugere*, og de jeg kalder *kulturindustrien/ den centraliserede medieproduktion/ de kreative industrier*. Det sammensatte segment af internetbrugere vil jeg ingenlunde kunne foretage en udtømmende analyse af, i kraft af denne grupperings enorme størrelse og spredning, samt fraværet af nogen form for central organisering. Jeg vil derfor foretage en udvælgelse af segmenter inden for grupperingen, der vil tage udgangspunkt i det sociologiske perspektiv, som allerede er grundlagt i mine teoretiske afsnit. Analysen vil i høj grad bygge på relevante eksempler og i nogen grad teoretisk litteratur.

Kulturindustrien/ den centraliserede medieproduktion/ de kreative industrier henviser til den del af kulturindustrien, som er repræsenteret igennem større interesseorganisationer som IFPI, RIAA og MPAA, og dermed får formidlet deres interesser igennem disse. I musikkens verden sidder fire konglomerater (oftest kaldet *The Big Four*) på 90,38 % af markedsandelen (The Nielsen Company, 2012), og alle fire er repræsenteret gennem RIAA i USA, og af IFPI i resten af verden. I filmens verden sidder 6 konglomerater (oftest refereret til som *Hollywood*) på 85,4 % af markedsandelen (The Numbers, 2012), og er alle repræsenteret gennem interesseorganisationen MPAA. På denne baggrund finder jeg det forsvarligt at behandle dem som en enhed i min analyse, der i høj grad vil bygge på IFPI's årlige rapporter om digital musik, og andre indslag i den offentlige debat og nyhedsdækning. Dette afsnit vil også inkludere en kort redegørelse for traktaten ACTA's, og lovforslagene SOPA og PIPA's, baggrund, indhold og nuværende status (maj 2012). Redegørelsen vil tage sit udgangspunkt i de officielle dokumenter, men vil inddrage sekundære kilder for

en bedre forståelse af det juridiske indhold. Jeg har her søgt at bruge kompetente neutrale kilder (Danmarks førende IT-advokat Martin von Haller Grønbæk til ACTA), eller kilder der tager lovforslagene i forsvar, som fx Senator Lamar S. Smith der forfattede SOPA, eller CBS News, der er blandt SOPA's officielle støtter. Mere kritiske kilder vil blive inddraget i diskussionen.

- 3)** En identifikation, kritisk analyse og diskussion af konfliktens kardinalpunkter på baggrund af ovenstående. Her vil også inddrages yderligere eksempler, uafhængige rapporter, nyhedsdækning samt teoretisk litteratur.

4. Pirater i farvandet

Manuel Castells iagttagelser af det sen-moderne globaliserede samfund, drager mange paralleller til internettet og dets netværksstruktur. Internettet formes ikke kun efter strukturer i samfundet; samfundet formes også efter strukturer på internettet, og dette samfund kalder Castells netværkssamfundet. I *Internet Galaksen* (2003) beskriver han *hackerne*¹, der drevet af glæden ved at skabe og ønsket om anerkendelse fra det resterende internetmiljø, udgjorde den primære drivkraft bag internettets overgang fra et institutionelt opbygget og organiseret miljø, til det internet vi kender i dag, der beror på selvorganiserede netværker og brugerskabt indhold. (Castells, 2003: s. 45) Dette brugerdrevne internet, eller i daglig tale Web 2.0 som Tim O'Reilly døbte det i et essay fra 2005, eksemplificeres tydeligt i nogen af de flittigst brugte hjemmesider i dag, som fx Facebook, YouTube, Wikipedia, Reddit m.fl.

For disse hackere var det et sæt værdier der dikterede dagsordenen snarere end monetære motiver. Ifølge Castells var den vigtigste af disse værdier frihed; "*Frihed til at skabe, frihed til at tilegne sig al den viden, der er tilgængelig, og frihed til at distribuere denne viden videre...*". (Ibid., s. 49) David Bollier² tilføjer desuden at der i disse meget idealistiske miljøer, som fandt sit eksistensgrundlag allerede i de tidligste faser af internettets historie, ligefrem blev set skævt til de programmører, der kommercialiserede deres software og lukkede for adgangen til kildekoderne. Man så hellere at alle kunne tilgå kildekoder, indskrive deres egne forbedringer og tilpasninger, for derefter igen at dele dem med offentligheden, så man i fællesskab optimerede den tilgængelige software, og sikrede en effektiv og kontinuer innovation og kollektiv værdiskabelse. (Bollier, 2008: s. 26) Et kendt eksempel på denne form for *open source software* ses i styresystemet Linux, som udvikles fortløbende af frivilligere programmører fra hele verden, men mere relevant i denne sammenhæng, og måske

---

¹ Ikke at forveksle med *crackere*, som ifølge Castells er det mindretal af hackerne, man kender for decideret IT-kriminalitet

² David Bollier er en amerikansk aktivist, forfatter og docent ved USC Annenberg School for Communication og ved Norman Lear Center

endnu mere berømt, er p2p-softwaren³ Napster, udviklet primært af den unge computernørd og musikelsker Shawn Fanning og hans netværk af hackere. Programmet skulle imødekomme et behov i Fannings nærmeste omgangskreds, der ønskede at kunne tilgå og dele de nye kompakte MP3-filer, som det på daværende tidspunkt krævede stor IT-teknologisk ekspertise at finde frem til, selv på lovlig vis. Behovet viste sig imidlertid ikke kun at forefindes blandt Fannings bekendte, og efter at have været tilgængeligt for offentligheden i et par dage i 1999, havde Napster 15.000 brugere, og efter 18 måneder omkring 80 mio. brugere (Lessig, 2004: s. 67) Folk delte mere end 20 mio. sange, men langt fra kun deres egne, og heri fødtes konflikten som indeværende opgave har i sinde at undersøge. De åbne netværksstrukturer som kendetegnede hacker-miljøet og den tidlige softwareudvikling, flyttede ud i samfundet og infiltrerede pladebranchen, som nu kunne se deres produkt distribueres og deles på vilkår, som de ikke selv havde været med til at forhandle. Ganske vist bifaldt flere etablerede kunstnere Napster som værende en ny slags radio, og et værktøj til at markedsføre ukendte kunstnere, som ikke blev spillet i radioen eller på MTV, men det var langt fra alle der fandt programmet lige uproblematisk. (Lerche, 2009) Bandet Metallica og den samlede amerikanske pladebranche, repræsenteret ved Recording Association of America, sagsøgte Napster af flere omgange for krænkelse af ophavsretten, og fik tjenesten lukket i 2001 (Ibid.), blot for at se den efterfulgt af andre p2p-programmer som Gnutella, KaZaA, LimeWire, Vuze, og den, i de senere år, ofte omdiskuterede The Pirate Bay, der nærmest som en hånlige parodi på den offentlige debats frekvente referencer til fildelerne som pirater, påtog sig det karikerede navn og logo; et piratskib hvis flag prydes af korslagte knogler under et kassettebånd.

---

³ P2p eller peer-to-peer er et netværk der ikke er afhængigt af en central server, men i stedet tillader de enkelte computere på netværket at agere servere, som kan tilgås af de andre computere på netværket. På den måde kan man dele indholdet på de enkelte computere på et større netværk (Wikipedia, 2012)

4.1 Tilspidsning af en konflikt: Fra kirurgisk til nuklear

Folk deler i dag som aldrig før, og der bliver set stort på ophavsretten. I 2009 vurderede IFPI⁴ at 95 % af al musik der downloades på nettet downloades ulovligt, og med båndbreddens hastige udvidelse, er større filtyper som film, software og spil også kommet på piraternes menukort. Store dele af kulturindustrien begræder udviklingen, og melder om tab i milliard-klassen. De har dog langt fra opgivet kampen mod internetpirateriet. Med foreslåede traktater og lovpakker som ACTA, SOPA og PIPA, søger man at stramme grebet, ved at indskrænke de åbne internets muligheder, for at forhindre eller begrænse den ulovlige deling. Som nævnt indledningsvis er det ikke første gang i historien, at man fra politisk side reagerer på kulturindustriens bekymringer ved den teknologiske udvikling, og på den baggrund forfatter tilføjelser til ophavsretsloven. I 1982 ytrede Jack Valenti, som var formand for MPAA⁵ indtil hans død i 2007, under en høring i den amerikanske kongres, at VCR'en *"is to the American film producer and the American public as the Boston strangler is to a woman home alone."* (Ninety-Seventh Congress, 1982) Disse beklagelse blev nogle år senere imødekommet af AHRA. Ift. både kassettebåndet, VCR'en og CD-R'en har internettet dog opnået en langt større udbredelse, og dets mediereproduktive muligheder udgør derfor, fra et kulturindustrielt synspunkt, en langt større trussel. Derfor er ACTA, SOPA og PIPA, hvis indhold jeg senere vil redegøre for, også tilsvarende mere indgribende end AHRA og DMCA, som Clay Shirky forklarer det igennem sin kirurgisk/nuklear-metafor, nævnt i mit indledende afsnit.

4.1.1 Reaktioner

Det er også tydeligt i de reaktioner som nævnte lovpakker har affødt, hvor demonstranter i titusindvis har været på gaden i Europa i protest mod ACTA, og internet-giganter som Wikipedia, Reddit, Google og mere end 100.000 andre sider deltog i en online-demonstration mod SOPA og PIPA d. 18. januar. (The Guardian, 2012; Information, 2012) En konflikt som fødtes i slutningen af 1990'erne, synes at tilspidses i en tid hvor internettet fylder mere og mere i vores dagligdag, og ændrer

---

⁴ *The International Federation of the Phonographic Industry* er organisationen der repræsenterer pladebranchens interesser på internationalt plan

⁵ Motion Picture Association of America er organisationen der repræsenterer filmbranchen i USA

forholdene for måden vi skaber og bruger medier og kultur på. Som Bollier (2008: s. 12) formulerer det: *"...we are stumbling into a strange hybrid order that combines both worlds – mass media and online networks – on terms that have yet to be negotiated."* Men hvem er forhandlerne, hvor kommer de fra og hvad er det der gør at fildeling på den ene side, og ACTA, SOPA og PIPA på den anden, kan skabe så meget furore? For at kunne identificere, forstå og diskutere konfliktens kardinalpunkter, vil jeg i det følgende redegøre for karaktertræk i det samfund som konflikten er vokset ud af.

5. Paradokser ved globaliseringen

"Globalisering er på alles læber; et modeord som er ved at blive til et Sesam-luk-dig-op, en trylleformular, et kodeord som skal åbne portene til alle nutidens og fremtidens mysterier. For nogle er 'globalisering' en absolut nødvendighed, hvis vi ønsker at opnå lykken; for andre er 'globalisering' årsagen til alle ulykker. Men for os alle er 'globalisering' denne verdens uregerlig skæbne, en proces der ikke kan vendes." (Bauman, 1999: s. 7)

Således indleder den polske sociolog Zygmunt Bauman sin diagnosticering af det globaliserede verdenssamfund i bogen *Globalisering – De menneskelige konsekvenser*, og formår derved helt kortfattet at opridse globaliseringsbegrebet paradoksale og tvetydige karakter: Selvom det på den ene side lader sig sløre og udvande igennem tilsyneladende letkøbt applicering på alle tænkelige problemstillinger, er det på den anden side også en helt uomgængelig og irreversibel realitet der påvirker os alle, men med vidt forskellige konsekvenser. I den derpå følgende sætning påpeger han kontrasterende, at globaliseringen rammer os alle på nogenlunde samme måde, og gør dermed uklarheden omkring fænomenets betydning og konsekvenser total.

Begrebets uklarhed må nødvendigvis ses som resultatet af en hastig udvikling mod en tilnærmelsesvis omnidisciplinær anvendelse, fra ellers primært at have eksisteret i de økonomiske videnskaber. Her introducerede økonomen Theodore Levitt begrebet i 1983, med henvisning til de sociale og teknologiske forandringsprocesser, der muliggjorde at selskaber som Coca-Cola og McDonald's, kunne sælge de samme

standardiserede produkter verden over. (Levitt, 1983: s. 4) Syv år senere, og blot ni år forinden Baumans benævnelse af globalisering som et modeord, efterlyste en anden sociolog, Anthony Giddens, at globaliseringsbegrebet, defineret som opløsningen af skellet mellem vesten og resten af verden, fik en central rolle i samfundsvidenskaberne. (Giddens, 1990) Det er utvivlsomt sket i dag, og ikke kun indenfor samfundsvidenskaberne. Mikkel Thorup indleder bogen *At Tænke Globalt – Globalisering, sociologi og politik*⁶, med at pluralisere begrebet til *globaliseringer*, der på forskellig vis infiltrerer både ”*økonomi, teknologi, kultur, politik, kriminalitet, jura, krig, etc.*” (Thorup, 2004: s. 9) Således bliver globaliseringen en mængde af oplevede konsekvenser i samtlige aspekter af den menneskelige livsverden. I det følgende vil jeg opstille nogle paradokser ved globaliseringen, på baggrund af nogle markante forskelligheder i teorier om globaliseringens indvirkning på en række områder, og holde dem op mod nogle aktuelle eksempler.

5.1 Kulturel homogenisering og kulturel differentiering

Som det indledende citat antyder, er det der opleves positivt for nogen, ganske negativt for andre. Benjamin R. Barber beskriver i *Jihad vs. McWorld* hvordan globaliseringen afføder et paradoks. På den ene side en global (vestlig-)kulturel ensretning, ført an af mega-brands som MTV, Coca-Cola og McDonald's, som spredes til alle afkroge af verdenen, og på den anden side en forøget kulturel kompleksitet, som resultat af en accelererende aftraditionalisering. Ifølge Barber resulterer denne side af paradokset i, at de mere traditionsprægede dele af verdenen ser en retribalisering af nationer, som af frygt for den øgede kulturelle kompleksitet, forsøger at løsrive sig fra dette globale McWorld-samfund med krig og terror. (Barber, 1995: s. 5) Pierre Bourdieu slutter op om denne tese om kulturel homogenisering, som han ser som resultatet af en kapitalisering af kulturen, der fortrænger det kulturelle felts autonomi, ved at stille krav til kulturen om rentabilitet. Store globale mediekonglomerater tager monopol på den kulturelle produktion, som nu kun har profitmaksimering som mål, og fortrænger den snævre kultur, som rummer

---

⁶ En bog der samler bidrag fra, og introduktioner til, 5 af de mest fremtrædende sociologers tanker om globaliseringen

autenticiteten og potentialet for fornyelse. (Bourdieu, 2001) Bauman afviser derimod direkte idéen om kulturel homogenisering, og argumenterer i stedet for at der tværtimod foregår en kulturel differentiering, hvor et forøget udbud i kulturelle muligheder også afføder nye originale sammensætninger. Vigtigheden af selvdifferentiering er et fremtrædende karaktertræk ved det sen-moderne samfund, og sker bl.a. gennem ens kulturelle valg og fravalg, hvilket skaber et umætteligt behov og dermed et marked for nye og differentierede kulturelle udtryk. (Bauman, 1998: s. 55)

Hvor der rigtigt nok ses en vis homogenisering, når unge i hele verden ser de samme amerikanske musikvideoer på MTV, synes Bauman at have ret i at det ikke fortrænger den snævre kultur, som både eksisterer, trives og udvikles parallelt med homogeniseringen. Det er fx evident når Tinariwen, et band fra Mali der til daglig kæmper for frihed i deres hjemland, spiller afrikansk musik med vestlig instrumentering, og synger på tamashek og fransk, for et udsolgt Vega i København. Eller i VICE-dokumentaren *Heavy Metal in Baghdad* (2007) der portrætterer Iraks eneste metal-band *Acrassicauda*, som drømmer sig væk fra det krigsramte land gennem et kulturelt udtryk, der ligger så langt som muligt fra deres hverdag. Ligeledes så Oscar-uddelingen i år for første gang en iransk film vinde en pris, ligesom man netop har kunnet opleve film fra alle verdenshjørner på filmfestivalen *CPH:PIX*. Heriblandt filmen *Onna No Kappa*; en semipornografisk kunsthjælp der skildrer en japansk piges hovedløse forelskelse i et skildpadde-lignende væsen, som har sine rødder i en gammel japansk folkløse. (CPH:PIX, 2012) Slukker man for MTV, og vender blikket lidt udad, vil man nemt kunne konstatere at det snævre og grænsesøgende findes, og dets eksistensvilkår, udbredelse og mængde styrkes når hele verden, og dens mange forskellige kulturelle udtryk, kommer inden for rækkevidde.

5.2 Ulighedsførøgelser og demokratisering

Bauman ser dog langt fra udelukkende positive konsekvenser af globaliseringen. I modsætning til tidligere samfund, vurderes mennesket ikke på produktionsevne men på forbrugsevne, og et stigende skel i denne forbrugsevne, danner grundlag for det mest centrale element i hans globaliseringsanalyse; en inddeling af den globale befolkning i to kategorier, henholdsvis turisten og vagabonden. *Turisten* farter rundt af egen fri vilje (for det meste), forbruger oplevelser og kultur og slår sig ned når og hvor det passer hende. *Vagabonden* rejser ligeledes rundt, ikke for at opleve, men for at komme væk fra en verden, hvor hun er henvist til at servicere turisten i hendes forbrugsorgie, for overhovedet at kunne forsørge sig selv. (Bauman, 1998: s. 62) Ifølge Bauman har verden næppe set større ulighed end i det globaliserede samfund, hvor majoriteten af verdens ressourcer er fordelt på et mindretal af befolkningen. End ikke den nye kommunikationsteknologi, som af mange hyldes for dens emancipatoriske potentialer, har nogen demokratiserende effekt, da kun de bedst stillede formår at benytte den. (Ibid., s. 57)

"Globalisering ligger bag demokratiets ekspansion" lyder en noget anderledes og ganske utvetydig fortolkning, som Anthony Giddens (1999: s. 12) er ophavsmand til. Giddens bestrider ikke den stigende økonomiske ulighed som Bauman beskriver, men påpeger på linje med Thorup, at globalisering også vedrører kultur, teknologi og politik, og her ses en demokratisering. (Ibid., s. 16) Han modsiger også Bauman direkte i forståelsen af den nye kommunikationsteknologi, som Giddens i sin analyse placerer som den primære katalysator for demokratiets udbredelse. Dette begrundes han bl.a. med henvisninger til 1989-revolutionerne, hvor Sovjet og de østeuropæiske regimer ikke kunne forhindre, at borgerne modtog vestlige radio- og tv-transmissioner, igennem hvilke de kunne bevidne, lade sig inspirere og motivere af demonstrationer i andre lande. (Ibid., s. 19)

Giddens eksempel er langt fra det eneste, hvori kommunikationsmedier spiller en central rolle i revolutionære begivenheder, og eksemplerne er bestemt ikke blevet færre efter internettets gennembrud i slutningen af 90'erne. Som Giddens (1999: s. 17)

selv bemærker, er internettets demokratiske potentiale exceptionelt i kraft af dets massive udbredelse og popularitet, som langt overgår alle tidligere medier. Til forskel fra hans eksempel med TV og Radio, der tillod masserne at modtage kommunikation og information fra andre centraler end regimet, tillader internettet også masserne at kommunikere med masserne. Således spillede internettet bl.a. en ganske central rolle i Det Arabiske Forår, hvor sociale netværksmedier agerede talerør for uafhængige journalister, bloggere og den arabiske menigmand generelt, og skabte genklang omkring utilfredshed med de totalitære regimer, hvoraf flere i løbet af ganske kort tid blev væltet som brikker i et dominospil. (Jensen, 2011) Hvor internettet ikke kan tilskrives hele æren for de arabiske revolutioner, er der næppe tvivl om at det svært uregerlige kommunikationsredskab, har udgjort et af oprørernes stærkeste våben. Det var også tilfældet da den kinesiske regering i april, måtte tage afsked med en af sine absolutte toppolitikere, Bo Xilai, som direkte resultat af internettets effektive videreformidling af rygter om svindel og mord. Rygter som viste sig at være sande, og som næppe var kommet frem i lyset i det ellers stærkt kontrollerede regime, havde det ikke været for internettet. (Gøttske, 2012) Ligeledes er nettet den primære årsag til at den ugandiske guerillaleder Joseph Kony, som med vold og magt forsøger at etablere en ny regering i Uganda, er kommet på alle læber. En kortfilm med titlen *Kony 2012*, som blev lagt på YouTube, som en appel til den ugandiske regering om at tilfangetage krigsforbryderen inden årets udgang, er blevet set mere end 55 mio. gange, og har opnåede status som det mest omdiskuterede emne på Twitter. (The Telegraph, 2012a) Den ugandiske hær er amerikansk støttet, og ved at gøre Joseph Kony til en berømt (i den værst tænkelig forstand), forsøger de amerikanske skabere bag filmen, at gøre tilfangetagelsen til et amerikansk-nationalt anliggende, så indsatsen og støtten fra amerikansk side opprioriteres. (The Telegraph, 2012b)

5.3 Demokratisering af kulturen og kulturelt demokrati

Demokratiseringen sker både i kraft af at alle kan tilgå den samme information, og ved at alle tildeles muligheden for at ytre sig offentligt. Denne internetdrevne dobbelttungede demokratisering ses også på det kulturelle område, når man som nævnt i forrige afsnit, får hele verden inden for rækkevidde. Alle kan stifte bekendtskab med den snævre og *fine* kultur fra hele verden og lade sig danne, hvorved et tidligere skel mellem dannede og ikke-dannede potentielt ophæves. Her i norden har denne form for *demokratisering af kulturen* længe været et ideal, og har været implementeret i kulturpolitiske formidlingsstrategier siden 1960'erne. (Duelund, 2003: s. 54) Med internettet radikaliseres denne demokratisering på flere måder. Formidlingen når direkte hjem i dagligstuerne, gøres til et globalt anliggende og desuden decentraliseres formidlingen, da alle med en internetopkobling besidder de nødvendige værktøjer, til at formidle egne eller andres kulturelle frembringelser. Sidstnævnte decentralisering af frembringelsen og formidlingen af kultur, så man dog også som et ideal i nordisk kulturpolitik allerede i løbet af 1970'erne som strategien for *kulturelt demokrati*, der lagde vægt på folks egen deltagelse i amatøraktiviteter m.m. (Ibid.) Ligeledes radikaliseres dette kulturelle demokrati med fremkomsten af internettet og den øvrige teknologiske udvikling. Videokameraer, fotografiapparater, lydindspilningsudstyr, animationssoftware m.m. komprimeres i både størrelse og pris, bliver nemmere at bruge og taler alle det samme binære sprog. Alle får muligheden for at skabe. Med internettet kommer hele verden inden for rækkevidde, og giver selv de mest niche-orienterede skabere et distributionsværktøj, og muligheden for at vinde et publikum, uden nødvendigvis at skulle hjælpes på vej af de mellemænd, som førhen havde monopol på de fornødne netværk, knowhow og ressourcer. Som tidligere nævnt påpeger Bourdieu og Barber, hvorledes store mediekonglomerater opkøber mindre forlag, filmselskaber m.m., og tager monopol på den kulturelle frembringelse og formidling med en kulturel homogenisering som konsekvens, men siden udgivelsen af *Jihad vs. McWorld* i 1995 og Bourdieus død i 2002, har internettet været med til at ophæve tidligere tiders afhængighedsbånd til disse mediegiganter, både for den kulturelle forbruger og ikke mindst skaber. Det skaber plads til alsidige kulturelle

udtryk, der ikke skal leve op til krav om rentabilitet, og fostrer miljøer hvor mennesker skaber for at dele og anerkendes. En tendens der fuldstændigt modsætter sig Baumans mere pessimistiske optegning af forbrugsevnenes erstatning af produktionsevnen som menneskeligt vurderingsparameter, men som er fuldstændig lig den, som Castells har identificeret hos hackerne.

6. En broget flok: Politiske pirater og digitale stammefolk

Menneskerne i disse miljøer er med til at udgøre konfliktens ene part, og de begrænser sig ikke til blot at være en lille elitær gruppe af hackere. Som tidligere nævnt anslog IFPI i 2009 at 95 % af al musik der downloades bliver downloadet ulovligt; en vægtig indikator på størrelsen af den gruppe mennesker, der er i konflikt med pladebranchen og den eksisterende lovgivning om ophavsret. Denne indikator blev yderligere understøttet da det svenske Piratpartiet, der gik til valg på fri fildeling på nettet, samme år blev valgt ind i Europaparlamentet med 215.000 stemmer, primært hentet hos unge i aldersgruppen 18-30 år; et segment hvis stemmeprocent så en fordobling i forhold til forrige Europaparlamentsvalg, givetvis pga. netop Piratpartiet. (Schmidt, 2009) For en stor del af disse unge gør det sig gældende, at de aldrig har kendt til fraværet af internettet og dets muligheder for fri download af alverdens kultur og underholdning, og de er dermed med til at udgøre den første generation af såkaldt digitale indfødte, men samtidig ledes partiet af liberale midaldrende millionærer, der primært kæmper for retten til et digitalt privatliv. Partiet tilkendegiver ikke nogen holdninger på andre politiske områder end det fri internet, med henblik på ikke at ekskludere nogen af mærkesagens tilhængere, som i sin sammensætningen ligner et regulært befolkningsudsnit hvad angår spredning over de politiske fløje. (Ibid., 2009) Der er altså ikke tale om politisk fløjkamp, men et sammensat segment af internetbrugere, der kæmper en fælles kamp, på baggrund af forskellige forudsætninger og interesser. I det følgende vil jeg identificere nogle af disse interesser og forudsætninger.

6.1 Den anden supermagt

I 2003 skrev James F. Moore⁷ et indflydelsesrigt essay med titlen *The Second Superpower Rears its Beautiful Head*, og fik hermed introduceret et begreb til at beskrive en ny bølge i folkeligt politisk engagement, som i størrelse og styrke indtager pladsen som verdens anden supermagt; en supermagt der kan yde et modspil til den første supermagt, USA, i en tid hvor ingen nation kan gøre det, og hvor end ikke FN kunne forhindre den amerikanske ledede invasion af Irak. (Moore, 2003: s. 37) Det kunne denne anden supermagt heller ikke på dette tidspunkt, da den ifølge Moore, på daværende tidspunkt, ikke var stor nok til at matche den første supermagt. Som tidligere nævnt har vi dog for nylig set, hvordan den havde vokset sig stor nok til at spille en afgørende rolle i faldet af flere arabiske totalitære regimer, hvilket fik det toneangivende *Time Magazine*, der hvert år kårer årets mest markante personlighed, til på utraditionel vis at forbigå de fremtrædende enkeltpersoner som normalt kåres, og i stedet pryde forsiden med en anonym skikkelse: *The protester*. Ligeledes havde de 5 år forinden *You*, det almindelige menneske, placeret øverst på listen. (Andersen, 2011; Grossman, 2006)

Moore påpeger at demokratisk deltagelse i den første supermagt sker lejlighedsvis, gennem den relativt sjældne handling der er at stemme, hvilket for de fleste føles fjernt og omsonst i forhold til deltagelse i den anden supermagt, der baserer sig på fortløbende, spontane og decentraliserede initiativer, der, fritaget for lobbyisme, kan koncentrere sig om langsigtet almennyttig værdiskabelse og emner som miljø, forurening, ligestilling, menneskerettigheder og sundhedspleje. (Moore, 2003: s. 39) Den anden supermagt har ikke et parlament eller en kongres, men den har internettet. Hjemmesiden *Avaaz.org* som har eksisteret siden 2007, er et glimrende eksempel på dette. Med mere end 14 mio. medlemmer på verdensplan informerer den om centrale globale temaer, der ligger klart i forlængelse af de af Moore beskrevne emner, og indsamler underskrifter og donationer, med henblik på at yde folkelig indflydelse på politiske beslutningsprocesser. (*Avaaz.org*, 2012a) Fremsættelsen af lovpakkerne

---

⁷ James F. Moore er tidligere docent ved Harvard Law School, er nu bestyrelsesmedlem i Harvard AIDS Institute, og er desuden en meget læst blogger

ACTA, SOPA og PIPA har i år været nogle af mest centrale temaer på siden, og har i mængden af opmærksomhed, været ligestillet med sager som beskyttelse af regnskoven og bekæmpelse af korruption i Indien, hvilket resulterede i at Avaaz.org i januar 2012, fik arrangeret en time langt møde med embedsmænd fra Det Hvide Hus, og overleverede 3 mio. underskrifter imod SOPA og PIPA. Herpå trak mange af lovpakkernes centrale tilhængere deres opbakning tilbage (Avaaz.org, 2012b), og selvom Avaaz.org selvfølgelig ikke kan tilskrives hele æren herfor, var de unægteligt med til at sikre at en udtalt mening blandt befolkning blev hørt. I Europa har Avaaz.org desuden på lignende facon indsamlet ca. 2,5 mio. underskrifter imod ACTA som de i februar indgav til EU-parlamentet, som derpå lovede at kulegrave aftalen. Den er nu sendt til EU-domstolen, som skal undersøge om aftalen strider mod basale EU-værdier. (Politiken, 2012) Denne proces kan tage op imod 2 år, og i forbindelse hermed tilkendegiver Margrete Auken vigtigheden af underskrifterne:

“Nu hvor Acta er sparket til hjørne i op til to år, bliver det svært at opretholde det politiske momentum og det folkelige fokus. 2,5 millioner underskrifter er derfor et vigtigt udtryk for borgernes modstand, der ikke sådan lige går i glemmebogen”
(Margrete Auken i Politiken, 2012)

Ironisk nok er det internet, som er den anden supermagts altoverskyggende eksistensvilkår, sat i verden af den første supermagt, som teoretisk set stadig har magten til at begrænse dets friheder. Moore konkluderer i sit essay:

“There are many moves afoot to censor the web, to close down access, and to restrict privacy and free assembly in cyberspace.” [...] “So we need to pay close attention to freedom in society, and especially to freedom of the internet.”
(Moore, 2003: s. 43)

Med internettets frihed for øje, var Avaaz.org langt fra den eneste hjemmeside der ikke kunne ignorere de fremsatte lovpakker, der som tidligere nævnt fik mere end 100.000 hjemmesider til at protestere, og heriblandt flere af de stærkeste symboler på Web 2.0; Wikipedia, Reddit og Yahoo m.fl.. Det står ganske klart, at der på denne side

af konflikten er mere på spil, end blot muligheden for at downloade gratis musik og film.

6.2 En kulturel supermagt

De politiske temaer der interesserer den anden supermagt, omhandler som oftest ikke-monetær værdiskabelse. Bollier (2008: s. 98) mener at der omkring 2003 (samme år som James F. Moores publikation af ovennævnte essay) skete et skift, hvor denne form for social værdiskabelse rykkede fra periferien og ind til kernen af det politiske og kommercielle liv.

Med ophævelsen af kulturens afhængighedsbånd til de store mediekonglomerater og den centraliserede kapital og ekspertise, trænger denne form for værdiskabelse også ind i kulturlivet. Kulturen af-kommercialiseres ikke, men ikke-monetære incitamenter for at skabe og dele vinder ind, og generobrer det kulturelle felts autonomi, netop som Bourdieu havde erklæret det for tabt. Med de lave teknologiske og økonomiske barrierer for deltagelse i de kulturelle skabelsesprocesser, kan individer der måtte have kulturelle interesser, der afviger fra den centraliserede medieproduktions tilbud, skabe deres egne alternativer, eller søge at dække deres behov gennem ligesindedes frembringelser. Selve frembringelsen og opdyrkelsen af disse alternativer til en homogen mainstream-kultur, og de fællesskaber der dannes heromkring, er i mange tilfælde et mål i sig selv, og bekræfter Baumans tidligere omtalte teori om øget selvdifferentiering igennem differentieret kultur. Denne DIY-kultur⁸ fødtes allerede i 1970'ernes subkulturelle miljøer, hvor selvdistribuerede *zines* og *mixtapes*⁹ florerede, og dokumenterede alternative kulturelle udtryk, der ikke kunne (eller ville) finde fodfæste på de mere traditionelle veje til et publikum, men trækker også tråde helt tilbage til 1930'ernes sci-fi forfattere der ligeledes publicerede deres værker i hjemmelavede *zines*, da genren havde svært ved at finde anderkendelse i samtidens

---

⁸ Do-It-Yourself

⁹ Zines er små hjemmelavede magasiner typisk produceret med en fotokopimaskine, papir og saks, og distribueret i små oplag. Mixtapes er kassettebånd med en kompileret mængde sange af forskellige kunstnere, typisk delt mellem venner

litterære kredse.¹⁰(Spencer, 2005) Chris Anderson, chefredaktør for det prisvindende amerikanske magasin *Wired* og forfatter til bestselleren *Long Tail* (2004), bemærker i tråd hermed, at man som kulturforbruger ikke længere er begrænset til de markedsfrembragte kulturelle tilbud, der grundet deres store budgetter er afhængige af store publikummer, og derfor søger at appellere til laveste fællesnævner. En markedsmodel der ifølge Anderson hører fortiden til:

“Many of our assumptions about popular taste are actually artifacts of poor supply-and-demand matching – a market response to inefficient distribution [...] Hit-driven economics ... is a creation of an age in which there just wasn’t enough room to carry everything for everybody...” (Anderson, 2009: s. 16; s. 18)

Ikke desto mindre er det en model der stadig eksisterer, men den sameksisterer med en nyere model, hvor social værdiskabelse er basis for kreativiteten, som eventuelt, men ikke nødvendigvis, kan udnyttes i kommerciel forstand. DIY-kulturen er fra fødslen dog underlagt de samme præmisser, som gør sig gældende for den kommercielle kultur¹¹, og når man søger at skærpe disse præmisser (som med de tidligere omtalte lovpakker), influeres DIY-kulturen også, hvad end den er interesseret i det eller ej. Det bemærkelsesværdige er, at de digitale platforme som er kulturindustriens erklærede fjende, er det vigtigste værktøj for nogen af de uafhængige skabere.¹²

Ifølge Bollier (2008: s. 103) er det begyndt at gå op for kulturindustrien, at et svindende monopol på kulturel produktion og distribution, udgør en muligvis endnu større trussel end den ulovlige fildeling, da skaber et modspil til den centraliserede medieproduktion, som længe har siddet tungt på den kulturelle frembringelse. Således tegnes der en klar parallel til tendenser i den politiske verden og den anden supermagt, som beskrevet i forrige afsnit. Bolliers udsagn kan naturligvis diskuteres, og vil også blive det i et senere afsnit.

---

¹⁰ Eksempelvis var, den i dag lovpriste forfatter, H.P. Lovecrafts noveller henvist til at udgives i de billige *pulp magazines*, der var forbeholdt mere useriøs fiktion (Houellebecq, 2005)

¹¹ I 1978 eliminerede man kravet om registrering af værker for ophavsretsbeskyttelse, og derfor fødes alle kreative frembringelser, store som små, til automatisk beskyttelse (United States Copyright Office, 2011)

¹² Et eksempel herpå er de amerikanske grammy-vindere Fleet Foxes, der ikke mener de ville være hvor de er i dag, havde det ikke været for p2p-teknologi. (Youngs, 2009)

6.3 De digitalt indfødte

At navigere i dette nye kulturelle landskab og skelne mellem de forskellige vilkår ovennævnte kulturelle modeller eksisterer på, er en relativt kompleks opgave. Især for en generation der aldrig har oplevet fraværet af den nyere model og ikke mindst internettet. Denne generation hører også til konfliktens ene part, om end ikke nødvendigvis frivilligt eller på et ligeså reflekteret grundlag, som de politisk bevidste forbrugere og skabere beskrevet i det forudgående afsnit. Juristerne John Palfrey og Urs Gasser (2008; s. 1-4) omtaler i bogen *Born Digital* denne generation som *digital natives* (eller på dansk de digitalt indfødte), og beskriver hvordan det at vokse op i en digital verden; skabt af *digital settlers*¹³; under vejledning af *digital immigrants* (forældre, pædagoger og lærer), afføder en række nye problemstillinger indenfor de fleste livsområder. En af disse problemstillinger opstår i spændingsfeltet mellem de unges mediebrug og ophavsretten. Hvor de fleste unge på nuværende tidspunkt ganske vist er klar over, at det er ulovligt at downloade deres underholdning gratis, er de i høj grad forvirrede omkring hvordan de må bruge ophavsretsbeskyttede filer; især kreativt. Samtidig anser langt størstedelen (72 %) af amerikanere i aldersgruppen 18-29 år, det som socialt acceptabelt at downloade ulovligt. Ifølge Palfrey og Gasser (Ibid., s. 138-139) bl.a. fordi det er svært for de unge at se pirateriet som tyveri, idet ingen mister noget (andet end et tabt salg) ved denne gerning, og desuden fordi det er svært for dem, at se rige og berømte kunstnere som fx 50 Cent, som ofre i det hele taget; en opfattelse som blot bliver forstærket når mange kunstnere selv (og heriblandt 50 Cent), udtaler at fildeling ikke skader kunstnere.

6.3.1 Derfor skaber unge

På de fleste andre områder i de unges opdragelse anses deling desuden for en dyd, og er i øvrigt et helt centralt element i motivationen for de unges egne kreative udfoldelser. Jenkins & Bertozzi (2007) beklager i artiklen *Artistic Expression in the Age of Participatory Culture – How and Why Young People Create*, hvordan man fra kunstinstitutionelt og politisk niveau underkender at unge engagerer sig aktivt i kunst og kultur, og i stedet fokuserer på at udstille dem som pirater. De mener at de unge

---

¹³ Her et klart overlap med de tidligere omtalte hackere som beskrevet af Castells

engagerer sig som aldrig før, men at deres udtryksformer blot er anderledes, og eksisterer på andre vilkår. Artiklen bygger på interviews med en række unge skabere, samt en undersøgelse af Pew Internet & American Life Project fra 2005, der påviser at mere end halvdelen af alle amerikanske teenagere, har delt egne mediekreationer på nettet. Ifølge de interviewede unge simpelthen fordi de kan, og fordi det er en måde at opnå anerkendelse i ligesindede fællesskaber som led i identitetsskabelsen. (Jenkins & Bertozzi, 2007: s. 184) I denne identitetsjagt starter mange af de unge, med at basere deres kreativitet på allerede eksisterende populære værker¹⁴ som de kan identificere sig med, men publicerer de deres afledte værker, er de på kant med loven, måske endda uden at være klar over det jf. Palfrey & Gasser, som dog også bemærker at visse unge måske udemærket er bevidste herom, og ser deres lovovertrædelser som en protestkamp mod en stædig kulturindustri og en forældet ophavsretsmodel. På et tidspunkt vil denne første, samt de kommende generationer af digitalt indfødte, uomtvisteligt overtage, først størstedelen, og siden al frembringelse og formidling af kultur.

---

¹⁴ Som det ses i fx remix kultur, mash-up's og machinima

7. En hierarkisk orden: Kunstnere, udgivere, interesseorganisationer og politikere

Hvor konflikten ene part, som den er beskrevet i forrige afsnit, er en sammenstykket og decentraliseret mængde af forskellige grupperinger med forskellige forudsætninger og interesser i konflikten, forholder det sig relativt anderledes med konflikten anden part. Dog ikke så simpelt at vi kan definere den som værende blot ophavsrethaverne og samtlige af disse. Som nævnt var bandet Metallica en af parterne bag søgsmålet der i 2001 tvang Napster i knæ, mens rapperen 50 Cent udtalt intet problem har med den uautoriserede fildeling. Det er han langt fra den eneste der ikke har, og en del kunstnere har desuden erklæret sig decideret pro-pirateri¹⁵, mens andre igen føler sig krænkede som Metallica. Meningerne er dog på ingen måde spredte blandt de pladeselskaber, der repræsenterer hverken 50 Cent eller Metallica; henholdsvis Universal og Warner. Egentlig tilhører 50 Cent selskabet Aftermath og Metallica Elektra¹⁶, men begge af disse selskaber er opkøbt, og fungerer som datterselskaber til ovennævnte konglomerater helt i tråd med Bourdieus beklagelser, som også understøttes af det faktum, at blot fire konglomerater (Universal, Warner, EMI og Sony også ofte refereret til som *The Big Four*) og deres tilhørende datterselskaber i 2011 sad på 90,38 % af markedsandelen i pladebranchen. (The Nielsen Company, 2012) I USA varetages deres interesser af organisationen RIAA¹⁷, og i resten af verden af organisationen IFPI og herunder en mængde lokale instanser. Ligeledes sidder seks konglomerater på 85,4 % af markedsandelen i filmbranchen, og er alle repræsenteret igennem MPAA. (The Numbers, 2012)

Den hierarkisk indordnede og centraliserede struktur hos denne part af konflikten, gør det væsentligt mere tilgængeligt, at identificere deres interesser i konflikten end den

---

¹⁵ Som eksempel herpå kan nævnes rockbandet The Offspring, der fik trykt t-shirts prydet med Napsters logo (ironisk nok blev bandet sagsøgt af Napster for uautoriseret brug af logoet). (King, 2000)

¹⁶ Faktisk tilhører de begge en længere række af selskaber, der varetager kunstnernes udgivelser i forskellige formater og på forskellige kontinenter, men det er en længere udredelse, der ikke har meget relevans her

¹⁷ Recording Industry Association of America

tidligere beskrevne part. De har præsidenter, direktører og talsmænd og udgiver rapporter, der taler på vegne af hele industrier.

7.1 "We're fighting our own terrorist war"

I forsvar for SOPA udtalte RIAA's præsident Mitch Glazier i et blogindlæg om de digitale platforme der faciliterer uautoriseret fildeling, at de udgør "*an ongoing threat to the security and safety of our citizens.*" (Glazier, 2012) I samme retoriske stil sagde tidligere MPAA præsident Jack Valenti om kampen mod piratkopiering: "*We're fighting our own terrorist war,*" til New York Times. (Harmon, 2002) Ligeledes sammenligner IFPI (2010: s. 20) i deres årlige rapport om digital musik, pirateriet med de globale klimaforandringer, for at understrege situationens alvor, og i rapporten fra det efterfølgende år konkluderer IFPI's præsident Frances Moore i sin indledning:

"As we enter 2011, digital piracy, and the lack of adequate legal tools to fight it, remains the biggest threat to the future of creative industries" [...] "[We] need an internet guided by the rule of law. This is the opportunity for governments to seize in 2011" (Moore, 2011: s. 3)

Denne appel til verdens regeringer blev senere på året fulgt op af de fremsatte lovpakker SOPA og PIPA og traktaten ACTA. Alle er forfattet i USA, hvor det ikke er ualmindeligt at man benytter sig af sponsorater i kampagner for (eller imod) lovforslag, hvilket også har gjort sig gældende i dette tilfælde, hvor bl.a. Hollywood¹⁸ spenderede \$91 mio. i forsøget på at få SOPA vedtaget, og hvor der i alt blev doneret penge, både for og imod SOPA og PIPA, af henholdsvis 145 og 157 virksomheder og organisationer. (Rushe, 2011; Goldman, 2012)

Jeg vil vende tilbage til lovpakkerne og traktaten, og redegøre for deres indhold og intentioner, men først vil jeg undersøge, hvordan uautoriseret fildeling kan udgøre en trussel mod borgernes sikkerhed og de kreative industriers fremtid, samt hvorfor og hvorledes problemet også fanger politisk interesse.

---

¹⁸ Hermed menes de seks store konglomerater Paramount Motion Pictures Group, Warner Bros. Entertainment, Sony Pictures Entertainment, Walt Disney Motion Pictures Group, NBCUniversal og Fox Entertainment Group

7.2 En industri i krise

En uafhængig rapport fra 2010 konkluderer at hver fjerde aktive internetbruger i Europa, månedligt benytter ulicenserede digitale platforme til at downloade musik, (The Nielsen Company, 2010) og IFPI estimerede i sin rapport fra 2011, at illegal fildeling, har betydet en reduktion i den samlede pladebranches¹⁹ værdi på 31 % i samme tidsinterval. (IFPI, 2011: s. 14) Tallene taler for sig selv, og de drastiske fald er ikke kun til bekymring for pladeselskabsdirektører, men også for de millioner af mennesker der er beskæftiget i de kreative industrier, hvoraf et estimeret antal på 345.000 europæere mistede deres job mellem 2008 og 2010; et tal der frygtes at akkumulere til 1,2 mio. i 2015, hvis man ikke finder en løsning, på problemer forårsaget af digitalt pirateri. (Ibid., s. 17) Hermed bliver det af gode grunde også et samfundsanliggende, da en så kraftig reduktion i en industri på størrelse med kulturindustrien, vil give negative udslag i de respektive nationers BNP, og ultimativt levestandarden for borgerne. Denne logik var også ræsonnementet for den danske regerings umiddelbare begejstring for ACTA, og i forsvar for den stærkt kritiserede traktat, skrev handels- og investeringsminister Pia Olsen Dyhr i et debatindlæg i Information, at den ulovlige kopiering er *”et kæmpeproblem både for virksomhederne og for væksten og beskæftigelsen”* (Olsen Dyhr, 2012)

I den tidligere nævnte artikel i IFPI's rapport fra 2010, der med en analogi over globale klimaforandringer, beskriver en dystopi hvor kreativitet bliver frataget al form for værdi, indledes der med et citat af Stephen Garret²⁰:

”We are in danger of creating a world where nothing appears to have any value at all, and the things that we make ... will become scarce or disappearing commodities.”
(Stephen Garret I IFPI, 2010: s. 20)

Denne frygt deler han med musik-manager Simon Renshaw, der mener at en verden med en devalueret ophavsret, fratager folk incitamentet for at støtte op om kunstnere.

---

¹⁹ Ordret *recorded music industry*

²⁰ Direktør i tv-produktionsselskabet Kudos

(Renshaw i IFPI, 2010: s. 7) Også tidligere IFPI-præsident John Kennedy²¹ understreger ophavsrettens nødvendighed for kreativitetens eksistens. I dokumentarfilmen *Good Copy Bad Copy* (2007) som er instrueret af danske Andreas Johnsen, Ralf Christensen og Henrik Moltke, fastslår Kennedy: *"you need copyright as an incentive for people to create"*.

Ikke blot de kreative industriers eksistens og millioner af job er i fare, men også kreativiteten selv. I de sidste tre års IFPI-rapporter afslutter præsidenterne, respektivt John Kennedy og Frances Moore, deres introduktioner, med at tildele regeringerne den primære rolle i at finde en løsning på problemet igennem lovgivning. (IFPI, 2009/2010/2011)

7.3 Traktaten og lovpakkerne: ACTA, SOPA og PIPA

Som nævnt er denne appel for ganske nyligt blevet fulgt op af traktaten ACTA og lovforslagene PIPA og SOPA, der har affødt en omfattende debat, og som ifølge min indledende tese i denne opgave, har været med til at tilspidse en konflikt mellem kulturindustrien og et sammenstykket segment af internetbrugere. Forud for min diskussion af konfliktens kardinalpunkter, vil jeg helt kort redegøre for traktaternes indhold, intentioner og nuværende status.

7.3.1 Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA)

Forhandlingerne af ACTA påbegyndtes i hemmelighed i 2006 mellem Canada, EU, Japan, Schweiz og USA, på baggrund af den stigende trussel som det vurderedes, at handlen med kopivarer og pirateri af intellektuel ejendom udgjorde mod verdensøkonomien. Traktatens formål er at udarbejde internationale standarder for en mere effektiv håndhævelse af ophavsretten. Dette gøres ved at tildele domstole eller andre kompetente autoriteter (heriblandt rettighedshavere og ISP'er²²) beføjelser, til at forlange indhold fjernet fra en given hjemmeside, på baggrund af mistanke om krænkelse af ophavsretten. Hjemmesiderne vil desuden kunne stilles til ansvar for det ulovlige indhold, som deres brugere måtte dele på siderne. (Office of the United States

---

²¹ John Kennedy aftrådte sin post i juni 2010

²² Internet Service Providers, eller på dansk internetudbydere

Trade Representative, 2009; Von Haller Grønbæk i Sørensen, 2012; Rådet for Den Europæiske Union, 2011)

Den 1. oktober 2011 underskrev USA, Australien, Canada, Korea, Japan, New Zealand, Marokko og Singapore aftalen (Office of the United States Trade Representative, 2011), og den 26. januar 2012 underskrev EU og 22 af 27 EU-nationer aftalen, som dog kræver samtlige EU-nationers underskrift for at ratificeres. De resterende 5 nationers skepsis og de omfattende folkelige protester, har nu fået den europæiske kommission til at sende ACTA til evaluering i EU-domstolen. En proces der kan tage op imod 2 år. (Guardian, 2012)

7.3.2 Stop Online Piracy Act (SOPA) og PROTECT IP Act (PIPA)

SOPA og PIPA er to nogenlunde ækvivalente lovforslag fremlagt d. 26. oktober 2011 for henholdsvis Repræsentanternes Hus og Senatet. Bevæggrunden for lovforslagene tilsvarende i høj grad bevæggrundene for ACTA, dog med et fokus på uautoriseret distribution af amerikansk intellektuelt indhold på udenlandske hjemmesider. (Condon, 2012; Smith, 2011) Hvis lovpakkerne vedtages vil det give det amerikanske justitsministerium og andre kompetente autoriteter, retten til at forlange at amerikansk baserede firmaer (som fx ISP'er eller hjemmesider), afbryder forbindelsen til udenlandske hjemmesider, der mistænkes for ophavsretskrænkende indhold, og disse firmaer vil desuden kunne stilles til ansvar for det indhold, der linkes til fra deres sider. SOPA ville desuden gøre ulovlig *streaming* strafbart med en strafferamme på op til 5 års fængsel. (Condon, 2012; Moltke, 2012; Smith, 2011; Leahy, 2011) Lovforslagene stod til at gennemføres, men den tidligere omtalte internetprotest d. 18. januar 2012 fik ifølge Henrik Moltke (2012) 19 senatorer til at skifte fra et pro-SOPA/PIPA standpunkt til det modsatte, og yderligere høringer af lovforslagene er lige nu udskudt på ubestemt tid; ifølge senator Smith "*until there's a wider agreement on a solution.*" (Weisman, 2012)

8. Konfliktens kardinalpunkter

Den teknologiske udvikling igennem de seneste godt 13 år har faciliteret deling af kultur og information på netværker, der overgår alle tidligere reproduktive og kommunikative medier i brugervenlighed, omkostninger og adgang. Konverteringen af alle medierede udtryk til et binært kodesprog, muliggør desuden at disse udtryk kan pilles fra hinanden, manipuleres og sættes sammen til nye formationer, selv af et barn. Om end innovativ og effektiv på et hidtil uset plan, diskriminerer denne teknologi ikke imellem materiale der er beskyttet af ophavsretten og materiale der ikke er. Intellectuel ejendom er en sjov størrelse, men ikke desto mindre er det ejendom, og uautoriseret brug af andres ejendom er ganske ulovligt. Stjæler jeg en bog fra boghandleren, har han én bog mindre at sælge, men det er ikke tilfældet hvis jeg stjæler e-bogen på nettet. Til gengæld er det sandsynligt at boghandleren nu vil sælge ét eksemplar mindre af den fysiske bog. Denne logik bruger store dele af de kreative industrier, til at begrunde drastiske fald i deres omsætning, og tallene som de er fremlagt i afsnit 7.2 danner et solidt grundlag for denne argumentation. Tallene peger på at ophavsretskrænkelser normaliseres, hvilket også bekræftes af de 72 % af amerikanske unge, der finder uautoriseret deling socialt acceptabelt. Det er ikke blot et problem for de kreative industrier, men for samfundet som helhed, da denne normalisering devaluerer værdien af ophavsretten, kan koste samfundsøkonomien store tab og i værste fald gøre det irrelevant overhovedet at skabe noget (jf. John Kennedy). For industrierne udgør det konfliktens altoverskyggende kardinalpunkt.

De kreative industrier har erklæret krig mod p2p-teknologien og piraterne, hvilket de ikke lægger skjul på i deres retorik, jf. sammenligninger med terrorisme og varslinger om hvordan borgernes sikkerhed er på spil. Ser man på de sidste 3 års IFPI-rapporter, er det tydeligt, at der ikke er nogen tvivl fra industriens side om, hvordan krigen skal vindes. Det skal den igennem lovgivning, og de seneste løsningsforslag på denne front hedder ACTA, SOPA og PIPA. Når næsten en fjerdedel af befolkningen i Europa er kriminelle, er det ikke bare svært, men også umuligt, at vinde krigen igennem retsforfølgelse af de enkelte lovovertrædere, og med de omtalte lovforslag søger man i stedet at ramme de platforme der muliggør lovovertrædelserne. Disse platforme er

ikke få. Selve essensen af Web 2.0 muliggør lovovertrædelser grundet fraværet af centraliseret kontrol, men den muliggør også rigtig mange andre ting (som beskrevet i afsnit 6), og derfor er det ikke uproblematisk at intervenere med disse platforme. På baggrund af min teoretiske redegørelse for konfliktens samfundsmæssige omstændigheder og min analyse af dens respektive interesser, vil jeg i det følgende identificere, analysere og diskutere konfliktens resterende kardinalpunkter.

8.1 Censur af demokratisk teknologi

Jeg har i et tidligere afsnit redegjort for en række paradoksale konsekvenser, som globaliseringen har affødt, når eksempelvis Barber og Bourdieu ser en kulturel homogenisering, hvor Bauman ser en kulturel differentiering, og ligeledes når Bauman ser en ulighedsforøgelse hvor Giddens ser en demokratisering. De er paradokser, fordi de er tendenser der sameksisterer, på trods af at de modsiger hinanden. Iblandt disse tendenser er mange af en negativ karakter, men der er også positive tendenser, som det er tilfældet når manden på gaden får en stemme i den offentlige debat og i kulturen. Fælles for disse er at de alle har internettet som deres primære katalysator. Internettet muliggør ytringsfrihed i et omfang og med en hast der er uden fortilfælde, hvilket Anthony Giddens eksemplificerer fint ved at sammenligne med radiomediet, der på 40 år nåede det samme antal mennesker, som internettet gjorde på 4 år. (Giddens, 1999: s. 17) Ytringsfrihedens værste modstander hedder censur, og derfor er det åbenlyst stærkt problematisk, når man søger at censurere internettet, hvilket SOPA og PIPA i deres essens muliggør. De færreste vil bestride at censur må finde sted i et vist omfang, når det gavner og beskytter i almindelighed, som det fx er tilfældet med censur af børnepornografisk materiale. Et problem ved traktaten og lovpakkerne er at magten til at forlange at eksempelvis en ISP blokerer adgangen til en given side (uden kendelse fra en domstol), uddelegeres til private aktører med kommercielle interesser i denne blokering. ISP'en kan så derefter tage sagen til en domstol for at modbevise anklagen, og nogle ISP'er vil muligvis have økonomi til dette, mens det vil ruinere andre, og det er vel og mærke ikke deres egne, men andres, handlinger de skal forsvare i denne sag. Kort sagt gøres det ret uattraktivt at forsvare sig imod krav om censur fra en ophavsrethaver, og især hvis denne er Universal, eller en anden instans

med advokatbudgetter der flerfoldigt overgår ens egne. Denne bekymring deler Google, Yahoo, YouTube, PayPal, eBay, Wikipedia, Twitter og flere andre af internettets giganter, som i et åbent brev til Washington skriver om SOPA og PIPA: *"The two pieces of legislation threaten to: [...] Give the U.S. Government the power to censor the web using techniques similar to those used by China, Malaysia and Iran..."* (Andreessen et al., 2011)

8.1.1 En innovationsbremse

Ifølge IT-advokat Martin von Haller Grønæk (i Sørensen, 2012) er dette scenarie en overdrevet fortolkning, imens han dog erklærer sig enig i, at det er et demokratisk problem at private aktører gøres til internetpoliti. Han bemærker desuden at ACTA kan være en innovationsbremse. En side som Wikipedia, der i skrivende stund har 27.236.972 sider med brugerskabt indhold (Wikimedia Foundation, 2012), eller YouTube, hvis brugere uploader 48 timers video i minuttet svarende til 8 års video om dagen (YouTube.com, 2012), kan komme i seriøse problemer, hvis de gøres til de ansvarlige for hvad deres brugere uploader. Dette problem er endnu større for opstartsvirksomheder, der ikke besidder de samme midler som fx YouTube, til at kontrollere og forsvare deres sider mod ophavsretskrænkende indhold, og ifølge Martin von Haller Grønæk vil de være nødt til at benytte sig af et forsigtighedsprincip, der vil gøre det svært at udvikle sig til en succesfuld virksomhed som fx YouTube. Fortalere for traktaterne argumenterer for deres nødvendighed for at beskytte jobs og fortsat vækst i de kreative industrier, men skal dette argument bruges til at forsvare almene samfundsinteresser og ikke bare én industris interesser, må det sættes i en større kontekst. McKinsey Global Institute (2011) har i en omfattende undersøgelse, søgt kvantitativt at vurdere internettets indflydelse på den globale vækst, og konkluderer at internettet er ansvarlig for 21 % af BNI-væksten²³ i de undersøgte lande²⁴, og at internettet skaber 2.6 jobs for hvert job tabt til teknologi-relateret effektivisering.

---

²³ Bruttonationalindkomst

²⁴ G8-landene og Brasilien, Kina, Indien, Sydkorea og Sverige

8.2 Den egentlige trussel

Tager man denne undersøgelse i betragtning, kan man fra et samfundsperspektiv argumentere for at de kreative industrier igennem deres lovgivning, ikke søger så meget at varetage universelle interesser, som de søger at bevare deres egen markedsposition, ved at eliminere konkurrence gennem lovgivning. Jura professoren Lawrence Lessig er kendt for sin kritiske tilgang til den nuværende ophavsretslovgivning, og ud over at være medstifter af Creative Commons²⁵, er han forfatter til en række bøger, heriblandt *Free Culture* (2004) som argumenterer for at ophavsretten er blevet skævvredet igennem de seneste årtier, af en kulturindustri der søger at beskytte sig imod den teknologiske udvikling. Han mener at internettet kunne kultivere et mere konkurrencepræget og levende marked for kultur, hvilket ville afføde et mere differentieret udbud af kultur, fra kunstnere der i gennemsnit ville tjene flere penge end kunstnere gør i dag (eller rettere i 2004). Denne konkurrence søger de kreative industrier at eliminere før den opstår, hvilket fører mig tilbage til Bolliers idé om at et svindende monopol på kulturel produktion og distribution udgør den største trussel for den centraliserede medieproduktion. Selvom det lyder lettere konspirerende at fx The Big Four, som sidder på mere end 90 % af markedsandelen i musikbranchen, frygter de uafhængige kulturskabere mere end de frygter piratkopiering, er det ikke helt usandsynligt.

Som nævnt viser undersøgelser foretaget af IFPI selv, at den samlede pladebranche har lidt et estimeret tab i markedsværdi på 31 % mellem 2004 og 2010 pga. pirateri, men i år udkom en uafhængig rapport der viser noget ganske andet. *The Sky is Rising* er udarbejdet af Michael Masnick og Michael Ho fra bloggen TechDirt, der igennem de sidste 10 år har analyseret "*changes in government policy, technology and legal issues that affect companies' ability to innovate and grow*", og vundet priser fra både Forbes og Business Week for deres innovative tankegang. (TechDirt, 2012) Rapporten viser at den globale underholdningsindustri's markedsværdi i perioden fra 1998 til 2010 steg fra \$449 mia. til \$745 mia., og indtænker også det forhold at verdensøkonomien som

---

²⁵ Creative Commons er en organisation der udbyder en række licenser, der alle lægger sig et sted public domain og fuld ophavsret, mhp. bedre at imødekomme de måder hvorpå kultur bliver skabt og delt i dag. (Creative Commons, 2012)

helhed også voksede i denne periode, med tal fra *Bureau of Labor Statistics*, der viser at den procentmæssige andel af det samlede husholdningsbudget som går til underholdning, er steget med 15 % fra 2004 til 2008. Ligeledes steg antallet af ansatte i underholdningsbranchen med 20 % fra 1998 til 2008. (Masnick & Ho, 2012: s. 2) Rapporten fortsætter med at kaste om sig med statistikker, der alle peger på en industri der vokser med hidtil uhørt hast, og den har også et bud på hvorfor det ikke ser sådan ud når IFPI fremlægger deres tal:

"because new technologies and services have made it much easier for content creators to find success without going through the traditional gatekeepers" (Masnick & Ho, 2012: s. 3)

Antallet af uafhængige kunstnere er i samme årti (1998 – 2008) vokset med hele 43 %, og den mængde underholdning der produceres er eksploderet. I 2002 blev der udgivet en halv million nye bøger; i 2010 over 3 millioner, i Gracenotes²⁶ database var der registreret 11 millioner sange i 2001; i 2010 rundede de 100 millioner, i 1995 blev der globalt produceret 1.700 film; i 2009 mere end 7000, og listen fortsætter. Allerede i 1998 så Zygmunt Bauman hvorledes vigtigheden af selvdifferentiering skaber en efterspørgsel på differentieret kultur, og internettet har faciliteret dette marked. I lyset af dette er det ikke utænkeligt, hvis den centraliserede medieproduktion føler sig truet af de uafhængige spillere, når det er her pengene forsvinder hen. I kraft af disse tal falmer også argumentationen om kreativitetens død ved devaluering af ophavsretten. Der skal her ikke sås tvivl om at ophavsret er gavnlig, men denne form for argumentation kan næppe forsvares som andet end en skræmmekampagne, da man ikke skal se sig særlig vidt omkring, for at konstatere at den ikke tilsvare virkeligheden. Verdens mest produktive filmindustri er fx hverken Hollywood (gennemsnitligt 500 film om året) eller Bollywood (gennemsnitligt 1000 film om året), men *Nollywood*, Nigerias filmindustri, der producerer gennemsnitligt 2000 film om året. I Nigeria eksisterer der ingen ophavsret. (Masnick, 2010)

---

²⁶ Verdens største musik- og videodatabase og distributør: <http://www.gracenote.com/about/>

8.2.1 Lobbyisme for et kulturelt monopol

Lessig håbede på denne udvikling i 2004 mens den allerede (ifølge Masnicks & Hos rapport) var i gang. Dog ikke uden modstand. Han mener ikke at retssagen mod Napster blot handlede om eliminering af piratkopiering. Det handlede også om at gøre forholdene så svære som muligt for den p2p-teknologi, der gav de uafhængige kunstnere et verdensomspændende distributionsnetværk, og på sigt ville gøre dem uafhængige af mellemmanden. Dette underbygger han med historien om hvordan Napster præsenterede domstolen for et nyt teknologisk tiltag, der kunne identificere og filtrere 99,4 % af det ophavsretsbeskyttede materiale fra Napster, der herefter ville blive brugt til lovlig fildeling. Imidlertid forlangte man at Napster skulle frasortere 100 %, og dermed stille en garanti for, at deres service ikke kunne bruges til lovovertrædelser. Som Lessig (2004: s. 74) bemærker, er der ingen måde hvorpå det kunne lade sig gøre, fuldstændig ligesom det ville være umuligt at stille denne garanti for VCR-maskinen, kopimaskinen eller for den sags skyld håndvåben, som dog aldrig har lidt under samme nultolerance. Det var ikke en krig mod pirateri, men en krig mod fildelingstjenester finansieret af lobbyisme. Napster skulle dog siden vise sig blot at være den første af mange af sin slags, og ACTA, SOPA og PIPA skal ses i lyset af denne udvikling, da de teoretisk set muliggør præcis samme nultolerance over for alle andre sider med brugergenereret indhold, og ligeledes er emner for omfattende lobbyisme (jf. afsnit 7). Derfor er traktaterne et problem, ikke bare for dem der bruger nettet til at dele ophavsretsbeskyttet materiale, men også for dem der bruger de samme platforme til at distribuere deres eget materiale uden om de såkaldte *gatekeepers*.

8.4 Unges mediebrug vs. gældende ophavsret

De forvridninger af ophavsretten som Lessig beskriver, omhandler især muligheden for at bygge oven på andres værker. Han betvivler ikke at det at tage noget der tilhører andre er forkert, men påpeger at der i kernen af pirateri-begrebet ligger en idé som er forkert. Idéen lyder som følger:

"Creative work has value; whenever I use, or take, or build upon the creative work of others, I am taking from them something of value. Whenever I take something of value

from someone else, I should have their permission. The taking of something of value from someone else without permission is wrong. It is a form of piracy” (Lessig, 2004: s. 18)

Denne idé ligger ifølge Lessig til grund for, at den amerikanske komponist-forening ASCAP sagsøgte pigespejdere, for ikke at betale vederlag til rettighedshaverne, til de sang de sang ved lejrålet. Idéen er et resultat af en kraftig ekspansion af ophavsrets-begrebet, der oprindeligt kun beskæftigede sig med retten til at udgive et bestemt værk (skænket af skaberen til udgiveren), og transformerer vores kultur fra en fri kultur til en tilladelses-kultur. Det kvæler den form for kvalitet som Lessig kalder Disney-kreativitet, med en reference til den omfattende mængde Disney-film der bygger på andres værker (Mulan, Snehvide, Bambi, Askepot, etc.), men som alligevel tilføjer ny værdi, fx ved at forvandle brødrene Grimms faktisk ret blodige eventyr, til noget der er spiseligt for børn. (Lessig, 2004: s. 23) Det er den form kreativitet som internettet og de digitale medier giver unge midler til at udleve, og som Jenkins og Bertozzi beskriver i deres artikel. Hip Hop, remix, mash-up, machinima, etc. bygger alle på denne form for kreativitet, men gør det i strid med loven. I nogle tilfælde er resultaterne af disse kulturer helt nye kunstformer, mens de i andre tilfælde blot tjener som øvelse imod et eget udtryk. Ifølge IFPI (2011: s. 13) var den 8. mest sælgende kunstner i 2010 den 17-årige canadier Justin Bieber (signet på Island Records, under Universal), som solgte 6.4 mio. eksemplarer af singlen *Baby*. Bieber blev kendt på at lægge videoer ud på YouTube, hvor han fortolker kendte (ophavsretsbeskyttede) R’n’B sange, og hans åbenlyse sangtalent fik ham siden landet en stor pladekontrakt. Det er ikke en overdrivelse at sige at hans karriere blev skudt i gang af en række lovovertrædelser, og netop lovovertrædelser af denne karakter ville med vedtagelsen af SOPA og PIPA kunne sende Bieber i fængsel i op til 5 år. Ligeledes vil den gøre det til YouTube’s opgave at sørge for at sådanne lovovertrædelser ikke finder sted. (Freebieber.org, 2011)

9. Konklusion

Globaliseringen ligger bag en række paradoksale tendenser i vores samfund, hvor der parallelt sker både en kulturel homogenisering og differentiering, og hvor en accelererende demokratisering finder sted sideløbende, med at verdens økonomiske ulighed når nye højder. I de mere positive af disse tendenser har den teknologiske udvikling, og herunder især fremkomsten af internettet der i slutningen af 1990'erne så sit store gennembrud, spillet en uvurderlig rolle. Den demokratiserende effekt som radio og tv-mediet havde, bliver radikaliseret med internettet, da mennesker ikke blot får muligheden for, at følge med i verdens begivenheder formidlet af statsuafhængige medier, men også selv skænkes muligheden for at ytre sig, og tilgå information og meninger fra medieafhængige individer. En sådan demokratisering finder også sted på det kulturelle område, hvor en pris- og størrelsesmæssig komprimering og øget brugervenlighed af kreative værktøjer, sænker barriererne for deltagelse, og hvor internettet skænker én muligheden for, at formidle ens frembringelse til et globalt publikum. Denne udvikling er medaktør i tendensen mod en øget kulturel differentiering.

ACTA, SOPA og PIPA ses af kulturindustrien og visse politikere på den ene side, som en nødvendighed for at sikre de kreative industriers og ikke mindst selve kreativitetens fortsatte eksistensgrundlag, ved igen at tilføre værdi og betydning til retten til intellektuel ejendom, der med internettet har set en kraftig devaluering. Denne devaluering koster ifølge kulturindustrien ikke bare industrien selv store tab, men også samfundet som helhed, da kulturindustriens omsætning udgør et vigtigt bidrag til verdensøkonomien, og beskæftiger millioner af mennesker. På den anden side opfattes ACTA, SOPA og PIPA stærkt problematiske blandt et sammensat segment af internetbrugere med forskellige, men overlappende, ræsonnementer og forudsætninger. Politisk engagerede borgere der anderkender internettets vigtighed som et demokratisk værktøj, bruger netop internettet, samt deres ret til offentlig forsamling, til at ytre deres kritik af traktaten og lovpakkernes indgriben i friheder på internettet, for derigennem at influere de politiske beslutningsprocesser. De kreative kræfter i befolkningen, der igennem den teknologiske udvikling har fået værktøjer til at

udtrykke sig, og med internettet har fået et omkostningsfrit formidlingsapparat, og dermed er frigjort fra et tidligere afhængighedsbånd til centraliserede ressourcer, kompetencer og knowhow, såvel som forbrugerne hvis kulturelle behov ikke imødekommes af den centraliserede medieproduktion, og derfor søger deres underholdning i de efterhånden udtømmelige mængder af alternativer, som med internettet alle kommer inden for rækkevidde, finder det ligeledes problematisk når ACTA, SOPA og PIPA angriber de digitale platforme, som er deres vigtigste redskaber. Blandt disse findes også en generation der aldrig har kendt til fraværet af internettet, og som vokser op i en verden hvor underholdning er underlagt en kompleks lovgivning, men samtidig ligger frit tilgængeligt på internettet. Disse digitale indfødte forstår at det er ulovligt at downloade gratis, men har svært ved at sætte sig ind i at det gør nogen form for skade, ligesom de har svært ved at forstå hvordan de må og ikke må bruge andres værker. Ved at skille kulturelle produkter ad, manipulere dem og sætte dem sammen på nye måder, er der ikke blot tale om at de unge opnår øvelse på vej mod deres eget kulturelle udtryk, de skaber også helt nye kulturelle udtryk på denne måde. ACTA, SOPA og PIPA komplicerer den i forvejen komplekse lov om ophavsret, og gør det endnu sværere for de digitalt indfødte at navigere mellem rigtigt og forkert.

De beføjelser som traktaten og lovpakkerne giver ophavsrethavere, domstole og stater, vil næppe føre til internet-censur som det ses i totalitære regimer som Kina og Iran, men de teoretiske muligheder for at yde censur uden en domstolskendelse som ACTA, SOPA og PIPA medfører, er et skridt i den forkerte retning, bl.a. fordi det kan tvinge nystartede internetvirksomheder til et forsigtighedsprincip, der vil fungere som en innovationsbremse i en af verdens største og hastigst voksende økonomier. Samtidig viser uafhængige rapporter at kulturindustrien er i kraftig vækst på trods af internettet, der ligefrem synes at gavne frem for at skade. Pengene svinder muligvis fra *The Big Four* og Hollywood, men det er blot resultatet af en omfordeling der tilsmiler de uafhængige skabere og formidlere. Det svindende monopol på den kulturelle produktion og formidling, giver de store medieproducenter en fornyet konkurrence på et marked, som de inden internettets fremkomst har domineret ubesværet. ACTA, SOPA og PIPA må ses i lyset af denne kamp for at bevare en markedsposition, og af

denne grund synes denne form for lovgivning ikke at tjene samfundet som helhed, men nærmere en industris kommercielle interesser. Dette problematiserer kun yderligere censur-mulighederne, der bør være sidste instans i et demokratisk samfund.

10. Perspektiver

ACTA, SOPA og PIPA er foreløbigt sendt til tælling, men ligesom SOPA blot er en omskrivning af et nedstemt lovforslag kaldet COICA (Combating Online Infringement and Counterfeits Act) fra 2010, er der allerede nu fremsat et nyt lovforslag kaldet CISPA (Cyber Intelligence Sharing and Protection Act), som af mange ses som en slags SOPA 2.0. Igen er Avaaz.org og mange andre net-aktivister på banen med højlydte protester, og selvom CISPA foreløbigt har passeret Repræsentanternes Hus og nu blot mangler at passere Senatet, har præsident Barack Obama truet med at nedlægge veto mod lovforslaget, som han mener, er i strid med basale civile rettigheder. (BBC, 2012)

De accelererende teknologiske fremskridt synes at fremprovokere en tilsvarende accelererende forestilling om, at man kan lovgive sig ud af alle de udfordringer som udviklingen medfører, men med lovpakker som ACTA, SOPA, PIPA og CISPA's indtrængen på hellig demokratisk grund, forekommer det at man har ramt et loft for hvad folk vil finde sig i. Omstillingsparathed er det sen-moderne samfunds mantra, og alt imens kulturindustrien skriver lovforslag, æder de uafhængige kulturskabere og -formidlere sig ind på en større og større del af kagen via progressive forretningsmodeller og agendaer, der påkalder sig mere sympati end en kulturindustri der anlægger massesøgsmål mod deres egne kunder.

Et element der ses i nogle af disse forretningsmodeller er brugen af alternative licenser som fx Creative Commons, der i højere grad tilsvarende den måde hvorpå kultur skabes og forbruges i dag, ved at give afkald på nogle af den konventionelle ophavsrets privilegier, men til gengæld afbureaukratiserer deling og genbrug. En ændring fra *all rights reserved* til *some rights reserved*. På verdensplan er antallet af værker registreret under Creative Commons licenser enormt og hastigt stigende, men under en række debatarrangementer i marts, hvor jeg havde fornøjelsen af at sidde i panel med den

danske repræsentant for Creative Commons, Christian Villum, samt en repræsentant fra KODA (der som en af de første ophavsrettighedsforvaltende organisationer i verden har indgået samarbejde med Creative Commons) der fortalte mig, at i Danmark var antallet af CC-registrerede værker stadig meget lavt, og jeg kunne konstatere at jeg selv har ophav til godt en femtedel af dette antal. Måske er det ikke her fremtiden ligger, eller måske er det blot en lidt fjernere fremtid.

Lyotard berettede i 1982 om *de store fortællingers død*, og om de usikkerheder der forårsages af et aftraditionaliseret samfund uden et fælles narrativ som befolkningen kan identificere sig med. Når de små fortællinger overtager kulturen er resultatet muligvis en kulturel differentiering på den ene side, men er det også en social fragmentering på den anden side? *"Are we promoting a creative individualism or narrow individualism? An expansion of choices or a deadening of taste?"* spørger Christine Rosen (2005) i et essay betitlet *The Age of Egocasting*, men Chris Anderson, som jeg tidligere har inddraget her, svarer med en optimistisk klang

"over time the power of human curiosity combined with near-infinite access to information will tend to make people more open-minded, not less." [...]
"The sixties told us to question authority, but they didn't provide us with the tools to do so. Now we have these tools."

(Anderson, 2009: s. 191)

11. Referencer

- *2,5 millioner går til EU med Acta-protest.* (2012, d. 28. februar). Politiken. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://politiken.dk/tjek/digitalt/internet/ECE1554222/25-millioner-gaar-til-eu-med-acta-protest/>
- *Acta approval stalled by European commission.* (2012, 22. februar). The Guardian. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.guardian.co.uk/technology/2012/feb/22/acta-stalled-european-commission>
- *ACTA criticised after thousands protest in Europe.* (2012, 13. februar). The Guardian. Lokaliseret d. 18. maj 2012 på <http://www.guardian.co.uk/technology/2012/feb/13/acta-protests-europe>
- Alvi, S. & Moretti, E. (2007). *Heavy metal in Baghdad*. USA: VBS.tv.
- Andersen, K. (2011, d. 14. december). *Time person of the year: The protester*. TIME Magazine. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på http://www.time.com/time/specials/packages/article/0,28804,2101745_2102132,00.html
- Anderson, C. (2009). *The longer long tail*. (2. rev. udg.). London: Random House Business books.
- Andreessen et al. (2012). *An open letter to Washington*. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://dq99alanzv66m.cloudfront.net/sopa/img/12-14-letter.pdf>
- Avaaz.org (2012). *About us*. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.avaaz.org/en/about.php>
- Avaaz.org (2012). *Saving the internet*. I: Avaaz.org. *Success stories from the Avaaz movement worldwide*. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.avaaz.org/en/highlights--media-and-internet.php>
- Barber, B. R. (1995). *Jihad vs. McWorld: How globalism and tribalism are reshaping the world*. New York: Balantine.
- Bauman, Z. (1998). *Om globalisering: Eller globalisering for nogle, lokalisering for andre*. I: M. Thorup (red.), *At tænke globalt: Globalisering, sociologi, politik* (s. 47-65). København: Hans Reitzels Forlag.

- Bauman, Z. (1999). *Globalisering: De menneskelige konsekvenser*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Bollier, D. (2008). *Viral spiral: How the commoners built a digital republic of their own*. New York: New Press.
- Bourdieu, P. (2001). *Modild: For en social bevægelse i Europa*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Castells, M. (2003). *Internet galaksen: Refleksioner over Internettet, erhvervslivet og samfundet*. Aarhus: Systime.
- Condon, S. (2012, d. 18. januar). *SOPA, PIPA: What you need to know*. CBS News. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på http://www.cbsnews.com/8301-503544_162-57360665-503544/sopa-pipa-what-you-need-to-know/
- CPH:PIX (2012). *Underwater Love: Om filmen*. Lokaliseret d. 23. maj 2012 på <http://cphpix.dk/p/film.lasso?ser=1468&s=>
- Creative Commons (2012). *About: What is Creative Commons*. Lokaliseret d. 23 maj 2012 på <http://creativecommons.org/about>
- *Cyber-security bill Cispa passes US House*. (2012, d. 27. april) BBC. Lokaliseret d. 23. maj 2012 på <http://www.bbc.co.uk/news/world-us-canada-17864539>
- Duelund, P. (2003). *Den nordiske kulturmodel – historie, erfaringer og udfordringer: En introduktion til forskningsprojektet "Nordisk Kulturpolitik under forandring"*. København: Nordisk Kulturinstitut.
- Freebieber.org (2011). *Free Bieber: Justin faces 5 brutal years in prison*. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.freebieber.org/>
- Giddens, A. (1990). *The consequences of modernity*. Cambridge: Polity.
- Giddens, A. (1999). *En løbsk verden: Hvordan globaliseringen forandrer vores tilværelse*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Glazier, M. (2012, d. 4 januar). *A case for closing OPEN: ITC, 33 months later... .* Lokaliseret d. 22. maj 2012 på http://riaa.com/blog.php?content_selector=riaa-news-blog&content_selector=riaa-news-blog&blog_selector=Case-For-Closing-OPEN-&news_month_filter=1&news_year_filter=2012
- Goldman, D. (2012, d. 25. januar). *SOPA and PIPA attract huge lobbying on both sides*. CNN Money. Lokaliseret d. 23. maj 2012 på

http://money.cnn.com/2012/01/25/technology/sopa_pipa_lobby/index.htm

- Grossman, L. (2006, d. 25. december). *You – yes, you – are the TIME’s person of the year*. TIME Magazine. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1570810,00.html>
- Gøtttske, M. (2012, 11. april). *Internettet spillede stor rolle i kinesisk toppolitikers fald*. Information. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.information.dk/298163>
- Harmon, A. (2002, 17. januar). *Black hawk download; moving beyond music, pirates use new tools to turn the net into an illicit video club*. The New York Times. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.nytimes.com/2002/01/17/technology/black-hawk-download-moving-beyond-music-pirates-use-new-tools-turn-net-into.html?pagewanted=all&src=pm>
- Houellebecq, M. (2005). *H.P. Lovecraft: Against the world, against life*. San Francisco: McSweeney’s
- IFPI (2009). *Digital music report 2009: New business models for a changing environment*. London: IFPI.
- IFPI (2010). *IFPI digital music report 2010: Music how, when, where you want it*. London: IFPI.
- IFPI (2011). *IFPI digital music report 2011: Music at the touch of a button*. London: IFPI
- Jenkins, H. & Bertozi, V. (2007). *Artistic expression in the age of participatory culture: How and why young people create*. I: S. J. Tepper & B. Ivey (red.), *Engaging art: The next great transformation of America’s cultural life*. London: Routledge.
- Jensen, S. (2011). *Medier og politik: Al Jazeera og Det Arabiske Forår*. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.steffen-jensen.dk/dan/internationale-artikler/316-medier-og-politik-al-jazeera-og-det-arabiske-forar/>
- Johnsen, A., Christensen, R., Moltke, H. (2007). *Good copy bad copy*. København: Danmarks Radio.
- *Joseph Kony 2012: Obama administration congratulates success of campaign*. (2012, d. 9. marts). The Telegraph. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/africaandindianocean/uganda/9132991/Joseph-Kony-2012-Obama-administration-congratulates-success-of-campaign.html>

- *Joseph Kony 2012: Uganda says it will catch Joseph Kony dead or alive.* (2012, d. 9. marts). The Telegraph. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/africaandindianocean/uganda/9134268/Joseph-Kony-2012-Uganda-says-it-will-catch-Joseph-Kony-dead-or-alive.html>
- King, B. (2000, d. 2. februar). *Offspring pirates Napster gear.* Wired. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.wired.com/culture/lifestyle/news/2000/06/36733?currentPage=all>
- Leahy, P. (2011). *Preventing real online threats to economic creativity and theft of intellectual property act of 2011.* Washington. Lokaliseret d. 23. maj 2012 på <http://www.leahy.senate.gov/imo/media/doc/BillText-PROTECTIPAct.pdf>
- Lerche, O. (2009, 15. marts). *Manden der fik os til at tro at musik skulle være gratis.* Politiken. Lokaliseret d. 18. maj 2012 på <http://politiken.dk/kultur/ECE669653/manden-der-fik-os-til-at-tro-at-musik-skulle-vaere-gratis/>
- Lessig, L. (2004). *Free culture: The nature and future of creativity.* New York: The Penguin Press.
- Levitt, T. (1983). *The globalization of markets* i Harvard Business Review, Vol. 61, May/June 1983, p. 92-102.
- Lyotard, J-F.(1996). *Viden og det postmoderne samfund.* Aarhus: Slagmark.
- Masnick, M. (2010, d. 8. april). *If 'piracy' is killing filmmaking, why do Nigeria, China and India have thriving movie businesses?.* TechDirt. Lokaliseret d. 23. maj 2012 på <http://www.techdirt.com/articles/20100406/1506438902.shtml>
- Masnick, M. & Ho, M. (2012). *The sky is rising: A detailed look at the state of the entertainment industry.* Sunnyvale, CA: TechDirt
- McKinsey Global Institute (2011). *Internet matters: The net's sweeping impact on growth, jobs, and prosperity.* Lokaliseret d. 22. maj 2012 på http://www.mckinsey.com/Insights/MGI/Research/Technology_and_Innovation/Internet_matters
- Moltke, H. (2012, d. 26. januar). *En kamp for fremtiden.* Information. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.information.dk/291758>

- Moore, F. (2011). *Digital Music – 2011 is the year when governments can turn the tide i IFPI digital music report 2011: Music at the touch of a button* (s. 3). London: IFPI
- Moore, J. F. (2003). *The second superpower rears its beautiful head*. Extreme Democracy. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://extremedemocracy.com/chapters/Chapter%20Two-Moore.pdf>
- Ninety-Seventh Congress (1982). *Homerecordings of copyrighted works: Hearings before the Subcommittee on Courts, Civil Liberties, and the Administration of Justice of the Committee on the Judiciary House of Representatives*. Washington. Lokaliseret d. 23. maj 2012 på <http://cryptome.org/hrcw-hear.htm>
- O'Reilly, T. (2005). *What is web 2.0: Design patterns and business models for the next generation software*. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web-20.html#memema>
- Office of the United States Trade Representative (2009). *ACTA – Summary of key elements under discussion*. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.ustr.gov/about-us/press-office/fact-sheets/2009/november/acta-summary-key-elements-under-discussion>
- Office of the United States Trade Representative (2011). *Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA)*. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.ustr.gov/acta>
- Olsen Dyhr, P. (2012, d. 1. februar). *ACTA er en sejr for Danmark*. Information. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.information.dk/292316>
- Palfrey, J. & Gasser, U. (2008). *Born digital. Understanding the first generation of digital natives*. New York: Basic Books.
- Rosen, C. (2005, d. 17. oktober). *The age of egocasting*. The New Atlantis. Lokaliseret d. 24. maj 2012 på <http://www.thenewatlantis.com/publications/the-age-of-egocasting>
- Russel, J. (2012). *Kony 2012*. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.youtube.com/watch?v=Y4MnpzG5Sqc>
- Rushe, D. (2011, d. 15. december). *Sopa battle hots up as US Congress debates piracy bill*. The Guardian. Lokaliseret d. 23. maj 2012 på <http://www.guardian.co.uk/technology/2011/dec/15/sopa-bill-congress-online-piracy>
- Rådet for Den Europæiske Union (2011). *Handelsaftale om bekæmpelse af forfalskning mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater, Australien, Canada, Japan,*

Republikken Korea, Kongeriget Marokko, De Forenede Mexicanske Stater, New Zealand, Det Schweiziske Forbund, Republikken Singapore og Amerikas Forenede Stater. Bruxelles: Rådet for Den Europæiske Union. Lokaliseret d. 23. maj 2012 på <http://register.consilium.europa.eu/pdf/da/11/st12/st12196.da11.pdf>

- Schmidt, M. (2009, d. 18. juni). *Piraterne lægger til.* Information. Lokaliseret d. 22. maj på <http://www.information.dk/195047>
- Shirky, C. (2012). *Why SOPA is a bad idea.* TEDTalks. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på http://www.ted.com/talks/lang/en/defend_our_freedom_to_share_or_why_sopa_is_a_bad_idea.html
- Smith, L. (2011, d. 14. december). *Setting the record straight on SOPA.* Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://thehill.com/blogs/congress-blog/technology/199385-setting-the-record-straight-on-sopa>
- Smith, L. (2011). *Stop Online Piracy Act.* Washington. Lokaliseret d. 23. maj 2012 på <http://judiciary.house.gov/hearings/pdf/HR%203261%20Managers%20Amendment.pdf>
- Spencer, A. (2005). *DIY: The rise of lo-fi culture.* London: Marion Boyars Publishers LTD
- Sørensen, R. B. (2012, 31. januar). *Derfor er ACTA et problem.* [Interview med IT-advokat Martin von Haller Grønabæk]. Information. Lokaliseret d. 18. maj 2012 på <http://www.information.dk/292192>
- TechDirt (2012). *About TechDirt.* Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.techdirt.com/about.php>
- The Nielsen Company (2010). *2009 U.S. music purchases up 2.1% over 2008; Music sales exceed 1.5 billion for second consecutive year.* Lokaliseret d. 23. maj 2012 på <http://www.businesswire.com/news/home/20100106007077/en/2009-U.S.-Music-Purchases-2.1-2008-Music>
- The Nielsen Company (2012). *The Nielsen Company & Billboard's 2011 music industry report.* Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.businesswire.com/news/home/20120105005547/en/Nielsen-Company-Billboard%E2%80%99s-2011-Music-Industry-Report>
- The Numbers (2012). *Market share for each distributor in 2011.* Lokaliseret d. 23. maj 2012 på <http://www.the-numbers.com/market/Distributors2011.php>

- Thorup, M. (2004). *At tænke globalt: Globalisering, sociologi, politik*. København: Hans Reitzels Forlag.
- United States Copyright Office (2011). *Duration of copyright*. Washington: U.S. Government Printing Office.
- Weisman, J. (2012, d. 20. januar). *After an online firestorm, congress shelves antipiracy bill*. The New York Times. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.nytimes.com/2012/01/21/technology/senate-postpones-piracy-vote.html>
- Wikimedia Foundation (2012). *Wikipedia: About*. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:About>
- Wikipedia (2012). *Peer-to-peer*. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://en.wikipedia.org/wiki/Peer-to-peer>
- *Wikipedia går i sort*. (2012, 18. januar). Information. Lokaliseret d. 18. maj 2012 på <http://www.information.dk/telegram/290847>
- Youngs, I. (2009). *Bands 'better because of piracy'*. BBC. Lokaliseret d. 23. maj 2012 på <http://news.bbc.co.uk/2/hi/8097324.stm>
- YouTube (2012). *Ofte stillede spørgsmål: Om YouTube*. Lokaliseret d. 22. maj 2012 på <http://www.youtube.com/t/faq>